

cc: alle Ministers

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

's-GRAVENHAGE

AAN:

Zijne Excellentie
de Minister-President,
Voorzitter van de Raad
van Ministers.

XXXXXXXXX
Directie/Afdeling: DGES

Datum: 2 januari 1968

Onderwerp: Richtlijnen voor het optreden
van Nederland in de Europese
Gemeenschappen

Kenmerk: DGES-951

Foto-no: F/105/68

TER BEHANDELING IN DE MINISTERRAAD VAN 5 JANUARI 1968

Hierbij moge ik U doen toekomen een nota,
bevattende richtlijnen voor het optreden van Nederland
in de Europese Gemeenschappen, na de weigering van
Frankrijk om in te stemmen met onderhandelingen over de
toetreding van nieuwe leden tot deze Gemeenschappen.

Spoedshalve zend ik afschrift dezes rechtstreeks
aan de leden van Uw Raad toe.

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,

w.g.

J. Luns

Richtlijnen voor het optreden van Nederland
in de Europese Gemeenschappen

In de zitting van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 18 en 19 december 1967 is gebleken, dat vijf Lid-Staten de onmiddellijke opening van onderhandeling wensen met het oog op de toetreding van het Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Ierland en Noorwegen tot de Europese Gemeenschappen, doch dat naar de mening van Frankrijk het saneringsproces van de Britse economie moet worden voltooid voordat het verzoek van Engeland opnieuw in overweging kan worden genomen. Hiermede is een situatie ingetreden waarin van een effectief Frans veto tegen de Britse toetreding kan worden gesproken.^{x)}

Zoals ik op 21 december 1967 voor de Tweede Kamer van de Staten-Generaal mocht uiteenzetten, zou het Nederlands beleid t.a.v. de Europese eenwording onder deze omstandigheden gebaseerd moeten worden op de volgende drie uitgangspunten:

1. De toetredingsaanvragen blijven op de agenda van de Raad staan en kunnen elk ogenblik weer ter sprake worden gebracht. Dit betekent niet, dat Nederland hier regelmatig gebruik van zal maken, doch indien bijv. in de tweede helft van 1968 de financiële en economische situatie van het Verenigd Koninkrijk een duidelijk opwaartse lijn zou vertonen, dan zou Nederland het initiatief kunnen nemen tot een heropening van de discussie over de toetreding.
2. De Europese Gemeenschappen kunnen voorshands niet gezien worden als de belichaming bij uitstek van het ideaal van een verenigd Europa. Niettemin zou het beleid er op gericht moeten blijven om de Gemeenschappen het fundament te doen zijn, waarop eenmaal dat verenigd Europa zal worden gegrondvest. Onder de huidige omstandigheden kan het echter noodzakelijk zijn het beleid aan te passen aan een beperktere werkelijkheid.
3. Gezocht moet worden naar mogelijkheden om het Verenigd Koninkrijk en de overige kandidaat-leden zo nauw mogelijk bij het eenwordingsproces te betrekken. Deze band zou zowel uitdrukking moeten geven aan de politieke wil van de betrokken partijen, als ook de mogelijkheid moeten bieden om op verschillende terreinen tot concrete actie over te gaan.

x) Voor overige nota's aan de Ministerraad, c.q. Raad voor Europese Zaken over de uitbreiding van de Gemeenschappen en de gevolgen van een Franse weigering, zie nota nr. DIE-183157 dd 16/10/67; nota 184789 dd 18/10/67; nota nr. 204648 dd 15/11/67 en nota nr. 220937 dd 12/12/67.

Het eerste uitgangspunt vergt op dit ogenblik geen nader optreden van Nederlandse kant. Over het derde uitgangspunt - de samenwerking met het Verenigd Koninkrijk en andere landen - wordt thans intensief diplomatiek overleg gepleegd tussen de Vijf en het Verenigd Koninkrijk, met het oogmerk in eerste instantie te geraken tot een ministeriële bijeenkomst van de genoemde landen, zo mogelijk op korte termijn.

Het tweede uitgangspunt vergt op dit ogenblik echter wel een nadere uitwerking. Ik moge hierbij voorstellen dat de Ministerraad te dien einde de volgende richtlijnen vaststelt.

1. De Europese Gemeenschappen dienen in stand gehouden te worden en medewerking dient derhalve te worden verleend aan de uitvoering van verplichtingen die uit de Verdragen van Rome en Parijs voortvloeien. Medewerking dient ook te worden verleend aan de handelingen die noodzakelijk zijn om de bestaande mate van integratie te handhaven en om - wat de EEG betreft - te geraken tot de voltooiing van de douaneunie en het gemeenschappelijk landbouwbeleid op 1 juli 1968.
2. Bij het verlenen van deze medewerking zal, waar mogelijk nog meer dan in het verleden, gelet moeten worden op het onmiddellijke Nederlandse belang, daar het niet juist zou zijn zich thans offers of beperkingen te getroosten, die alleen in het perspectief van een grotere Gemeenschap zinvol zouden zijn (te denken ware bijv. aan de totstandkoming van een gemeenschappelijk tabaksbeleid).

Tevens ware er voor zorg te dragen dat geen communautaire maatregelen tot stand komen die de kloof tussen de huidige en toekomstige Lid-Staten zouden vergroten en de toetreding op een later ogenblik kennelijk zouden bemoeilijken (dit zou bijv. gelden voor een definitieve financieringsregeling voor de landbouw, en voor het gemeenschappelijk visserijbeleid). Bovendien dient medewerking te worden onthouden aan maatregelen die in het bijzonder de politieke, financiële en economische positie van Frankrijk ten goede zouden komen. Vermeden dient ook te worden dat naar buiten de indruk wordt gegeven dat de Zes namens Europa spreken en Frankrijk namens de Zes (dit geldt in het bijzonder voor wat betreft het optreden in internationale organisaties; waar nodig zal Nederland een eigen geluid moeten doen horen).

3. Op die gebieden, waar thans communautaire activiteit plaatsvindt ofschoon de Europese Verdragen geen desbetreffende verplichtingen voorzien, en op die terreinen die behoren tot de periferie van de Europese integratie, dient, naar het mij wil voorkomen, Nederland het standpunt in te nemen, dat het kader van de Zee voor deze samenwerking onder de huidige omstandigheden te beperkt moet worden geacht. Het is juist op deze terreinen dat een nieuwe samenwerkingsvorm met het Verenigd Koninkrijk concrete uitdrukking zou kunnen vinden. Deze onderwerpen kunnen weer in de hoofdstroom van de Europese integratie worden opgenomen, zodra de Gemeenschappen met nieuwe leden zijn uitgebreid. Het betreft hier met name de volgende onderwerpen, waarbij een verschil te maken is tussen die onderwerpen die in de Verdragen zelfs in het geheel niet genoemd worden (A), en die welke wel genoemd worden doch waarvoor geen verplichtingen zijn voorzien (B).

- A. - de technologische en wetenschappelijke samenwerking
- de gemeenschappelijke energiepolitiek
- het gemeenschappelijke industriebeleid in de EEG
- het gemeenschappelijke regionale beleid
- de Europese octrooiconventie
- het statuut voor een Europese vennootschap
- harmonisatie van activiteiten op het gebied van de posten en telecommunicatie
- het/verlenen van voedselhulp aan ontwikkelingslanden^{x)}
- de perequatie van douaneopbrengsten
- de harmonisatie van directe belastingen
- B. - de harmonisatie van indirecte belastingen^{xx)}
- het verlenen van nieuwe taken (na 1970) aan het Sociaal Fonds
- de harmonisatie op het terrein van privaats- en strafrecht, inclusief de onderwerpen genoemd in artikel 220/EEG.

/- communautair

Zolang de huidige toestand voortduurt lijkt het evenzeer ongewenst om haast te maken met de fusie van de Verdragen.

Aangezien het hier in de meeste gevallen onderwerpen betreft waarbij de besluitvorming, al of niet in het kader van de Gemeenschap, met algemene stemmen dient te geschieden, mag worden aangenomen dat een gereserveerde houding van Nederland het verlangde effect zal sorteren.

- x) uiteraard met inachtneming van de verplichtingen aangaan in de Kennedy Ronde, waarvan de nadere uitwerking en met name de verdeling tussen Gemeenschap en Lid-Staten, nog niet geregeld is.
- xx) behalve voorzover strikt noodzakelijk onder artikel 99/EEG.

4. In de Europese Verdragen komen talrijke algemene harmonisatie- en consultatieverplichtingen voor. In het algemeen ware aan deze verplichtingen slechts uitvoering te geven, voorzover er daartoe bepaald noodzaak en aanleiding bestaat. Dit geldt met name t.a.v. de harmonisatie van de wetgeving en de consultatie over verschillende economische en financiële onderwerpen. Waar consultatie zou leiden tot een gemeenschappelijk optreden van de Zes lijkt er des te meer reden te zijn voor een gereserveerde houding van Nederlandse kant.

5. Ten aanzien van de externe betrekkingen van de EEG mag worden aangenomen dat door het optreden van andere Lid-Staten (Italië t.a.v. associaties rondom de Middellandse Zee, en Frankrijk t.a.v. Oostenrijk) in feite een stilstand zal intreden. Het ligt niet op de Nederlandse weg hierin verandering te brengen. De verhouding tot de landen van de Conventie van Jaounde na mei 1969 dient zodanig te worden herzien (a) dat de specifieke voordelen voor Frankrijk worden verminderd; (b) dat rekening gehouden wordt met de resultaten van UNCTAD-II, en (c) dat zowel aan Afrikaanse als aan west-Europese zijde een zo breed mogelijke groep van landen aan een nieuw akkoord deelneemt.

DGES, 3 januari 1968.